

Novice.Dnevnik.si **Novice/Slovenija**

Pomoč na domu: oskrbovalke pogosto edine, ki prestopijo prag

Vse več ljudi v starosti težko skrbi za vsakdanje potrebe, a si marsikdo dvigajočih cen pomoči na domu ne more privoščiti

[Slovenija](#) - sobota, 28.04.2012 Tekst: Nataša Bucik Ozebek

KANAL - Malo pred enajsto uro se v Kanalu pridružim Janji Trampuž in Barbari Škvarč, socialnima oskrbovalkama, ki dan za dnevno s toplim kosilom in toplo besedo hitita od vrat do vrat in s hriba na hrib ter pomagata starejšim, da lahko dostojno in v domačem okolju preživljajo jesen svojega življenja.

Vida Berlot (levo) socialnim oskrbovalkam vedno zaželi srečno pot, tokrat jo je privoščila Janji Trampuž. (Foto: Nataša Bucik Ozebek)

Pogosto sta prvi in zadnji, ki prestopita njihov prag, zato ne čudi, da ju mnogi težko čakajo in skozi priprta vrata ali okna pogledujejo za njima, ko hitita naprej. A ljudje po vsej Sloveniji si pomoč vse težje privoščijo. Država je lani ukinila subvencionirano zaposlovanje oskrbovalk, zato so številne občine z bolj ali manj praznimi malhami dvignile cene storitev.

Ko oskrbovalki z vodjo novogoriškega Centra za pomoč na domu Klas **Jelko Humar** usklajujeta še zadnje podrobnosti tistega dne, je za njima že dolg dan. Začneta ob sedmih z jutranjo nego, marsikje zakurita ognjišče, ponekod je treba v hišo prinesiti drva. Janja pravi, da moraš biti za takšno delo rojen. Med prvimi dobi kosilo Vida Berlot, ki jo zmotiva med branjem knjige. "Zelo sem zadovoljna, ker je raznoliko. Saj bi si sama že kaj skuhalo, pa kaj, ko bi bila vsak dan ali pašta ali krompir," se nasmehne, vmes pa ji Janja razreže meso, ker je roke ne ubogajo več.

Cena ure pomoči na domu (v evrih), ki jo uporabniki plačajo med tednom

Občina	2010	2012
Divača	8,0	8,6
Šmarješke toplice	6,8	8,5
Škocjan	7,4	7,4
Kuzma	6,8	7,23
Moravske Toplice	7,1	7,23
Črnomelj	2,2	6,38
Ptuj	4,0	6,0
Murska Sobota	5,6	5,8
Slovenj Gradec	5,5	5,5
Novo mesto	5,2	5,5
Kanal ob Soči	5,4	5,4
Koper	4,9	5,1
Hoče - Slivnica	0,43	4,53
Maribor	4,5	4,5
Kranj	4,2	4,2
Nova Gorica	4,17	4,17
Celje	3,6	4,1
Sveti Jurij ob Ščavnici	2,1	3,83
Ljubljana – Zavod za oskrbo na domu Ljubljana	3,0	3,61
Ljubljana – zavod Pristan	3,9	3,35
Miklavž na Dravskem polju	1,3	3,0
Kobarid	2,5	2,6

Vir: Inštitut RS za socialno varstvo, občine

Z Janjo hitiva iz bloka v blok, od vrat do vrat. Ura je 11.50 in čeprav se ponekod zadrživa dlje, še ne zamujava, kosila v prtljažniku so še topla. "K ljudem moraš priti nasmejan, odmisлити moraš svoje in njihove težave. Na začetku je bilo kar hudo, zelo so me prizadele stiske ljudi. A počasi spoznaš, da moraš neke narediti zid med službo in zasebnim življenjem," na poti v Ročinj pripoveduje Janja. Ko stopiva do Iva Hvalice, kar zavriska ob štedilniku, kjer stojita kafetjera in rdeč kovinski lonček. Že štiri leta mu prinašajo kosilo, čez konec tedna pa tudi sam kaj skuha.

Ljudem na podeželju pomoč veliko pomeni

"Ljudje tukaj na podeželju so hvaležni za vsako besedo, za vsako malenkost, ki jim jo namenimo. Čeprav ne pijem kave, jo z nekaterimi z veseljem, ker vem, da jim to toliko pomeni. O njihovi hvaležnosti govorijo oči, stisk rok in za to ga ni plačila," pravi Janja. Zdaj že ve, da mora zjutraj poslušati vremensko napoved in pogledati, koliko stopinj je bilo zjutraj. Za bolne ljudi, ki težko gredo iz hiše, je to pomemben podatek. Težko ji je, ko ji pravijo, da ne vedo, ali bodo v prihodnje ob vsesplošnem krčenju socialnih pravic še zmogli plačevati pomoč. Tudi iz drugih centrov za socialno delo prihajajo podatki, da ljudje pomoči sicer množično še ne odpovedujejo, ampak raje prosijo oskrbovalke, naj ne hodijo tako pogosto.

Visoko na desnem bregu Soče, na Ligu, čaka Janjo eden najstarejših uporabnikov, 91-letni Stanislav Maver. Nikoli ne bo pozabila, pravi Janja, kako je nekoč na ledu obstala z avtom. Na levo je bil prepad, na desno skala. Dobro uro je potrebovala, da se je s podkladanjem smrekovih veja, drv in peska rešila na varno. Tudi sicer sta se z Barbaro ob snegu do najbolj oddaljenih večkrat prebijali kar za snežnim plugom. Letos jima je zima prizanesla. Zgodilo pa se je, da do Julke Gorjup v Kalu nad Kanalom nista mogli. A tokrat nas kljub svojim letom že čaka pred hišo. "Samo vi in poštar pridete, kako vas ne bom vesela," se zasmjeji in povabi v hišo, kjer ji Janja tisti dan kot zadnji odda kosilo.

"Veste, v teh krajih ljudje na poštnih nabiralnikih nimajo nalepk reklame prepovedane. Veseli so vsega, kar jim skrajša dan," pravi Janja, ko se po strmem klancu spuščava od Julkine hiše v dolino.

Cene so se najbolj dvignile na Štajerskem

Čeprav so na ministrstvu ob ukinitvi subvencioniranega zaposlovanja oskrbovalk trdili, da ukinitve subvencij za njihovo zaposlitev ne more biti razlog za podražitev storitve, saj lahko ceno za uporabnike z višino subvencije uravnava občina, je jasno, da tudi občinske blagajne niso vreče brez dna. Že po nekaj zbranih podatkih je jasno, da so se cene v veliko občinah v zadnjem času krepko dvignile. Najbolj na Štajerskem, kjer je socialni status ljudi slabši. Ptujski center za socialno delo je bil denimo primoran cene dvigniti za 48 odstotkov, v občini Hoče - Slivnica so te s 40 centov zrasle na 4,5 evra za uro pomoči. Najvišjo ceno skoraj devetih evrov za uro pomoči pa plačujejo v Divači. Če pomoč potrebujejo konec tedna ali za praznik, pa morajo zanj še globlje seči v žep.

Mateja Nagode z Inštituta za socialno varstvo ugotavlja, da je cene storitev od lanskega leta povišala približno polovica občin, nekatere zgolj za malenkost, a se bo povprečna lanska cena storitve glede na predhodno leto kljub temu zvišala in naj bi dosegla približno pet evrov.

Pomoč na domu prejema več kot 6500 starejših

Leta 2010 je po podatkih Inštituta za socialno varstvo 924 socialnih oskrbovalk in oskrbovalcev skrbelo za 6575 oskrbovancev. Med njimi je bilo več kot polovica starejših od 80 let in dve tretjini žensk. Po prvih zbranih podatkih se lani število uporabnikov ni bistveno spremenilo. Leta 2010 le tri slovenske občine - Horjul, Jezersko, Osilnica - pomoči na domu niso zagotavljale, tri pa so jo svojim občanom ponudile brezplačno, in sicer Brezovica, Ig in Škofljica. Očitne so tudi regionalne razlike, najmanj, le en odstotek starejših nad 65 let, je v program pomoči na domu vključenih na Koroškem, največ, tri odstotke, pa na Goriškem.